

HORTOBÁGY.

DEBRECZENI HETILAP

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALOMMAL.

29. szám.

Első, évfolyam. 1862.

Nov. 14.

Esti kép.

Az idei Kazinczydíjat elnyert pályamű.

Irta

Járok kelek szabad mezők ölében . . .
Önkénytelen, lelkemnek féke tágul;
S izgatja a vágy titkos édes kéje,
Leszörni minden földi port magáról.
De nem tudok megválni e vidéktől,
És állok ott, miként folyócska partja,
Mely a habok lágy illanási ellen
Kebletét oly édesen epedve tartja.

A nagy világnak minden fénye, kincse,
Talán kicsinyben itt van összehordva,
A kised fü, az egyszerű virágszál,
Aranykálászok rengő sárga fodra.
S mikéntha félné bámulók szemétől
Az est, setét lepelt terite rája,
De lelkem a rokonszenv fénye mellett
A kedves tárgyat mind, mind megtalálja.

Leszállt az est. A nap muló tűzének,
Csendes, borongó féllhomálya a vége;
Az ég alatt nem is tudom a csillag —
Vagy a lenyugvó nap sugára ég-e?
Kivész ez is. Halk lebbenésű szellők
Illattól ittas tétovával járnak;
S a mit susognak: léssen altató dal
Himes virágnak és dalos madárnak.

Oly szép az ég! témérdek csillagával
Ezüstös tónak tükörébe nézvé, n,
Oly nyájas, vonzó a kicsiny falueska,
Az árnyas kert, a bodorfüstű kémény.
Lekötte tart a messzeség ködében
Fel-fel gyuló pásztorüzeknek lángja . . .
— Talán azért, mert mindezekbe lelkem
Gyermekkorát is ébredezni látja.

Emlékszem . . . ilyen szép vala az este,
És én bolyongtam elmerengve mélyen,
Gyönyörködém az elhaló sugárban,
A csillagokban és a tó vizében.
Gyönyörködém a végtelen világban,
A melynek vágyam mégis végit érte . . .
— Gyermek valék — . . . oh boldog gyermek álom.
Hadd ejtek egy örömtelt könyvet érte!

Most itt vagyok megfékezett indulattal,
S bár kötte tart, oly édes tünni láncom;
Mint a susogva lejtő kis pataknak
Elég a partot és virágit látnom.
S ha rám borul az estnek barna fátyla
Kis vágyaimmal együtt elfedezve,
Betölt a ma, s a holnapért mi izgat,
Egy ily szelid, ábrándos, nyári estve.

Most a virágot, melyet eddig téptem
Bár kedvelem, nem olyan kapzsi módra,
Nézem soká, mikéntha ékes arcán
Nem illat, kellem, inkább más ha volna.
Mégkönyezem, ha vétlen rája lépven,
Fejét lehajtja, állva szaggatottan . . .
— Beszélj kicsinyke kis szabad mezőcském!
Virágidért hány könyvet ejtek ottan.

Ábrándozom, s a szunnyadó vidéken
Felébred a dal, szárnyra kél az ének,
Mikéntha ébren örködő szívemmel
A dalos lánykák együtt érzemenek.
Majd a szelid nyájak kolompólása
A dal vidám szavával olvad össze . . .
— Mindegyik oly szép! — lelkem tétovázik,
Hogyan tudjon választást tenni közte.

Kised haragnak hallik csendülése
És szerte száll a megsetétült tájon;
És reszket a lég hangja rezenésén,
Miként a szív, ha meglepi az álom.
S utócsengés-e, vagy csak képzelődés,
Vagy a viszhang játéka-é? de hallga!
Meg-megszakadva, majd közelbe tetszve
Száz hang vegyül a kedves esti dalba.

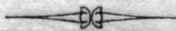
Majd kelnek árnyak, járván halk-neszegetve,
Lebegve könnyű, játszi suhanással;
Az embereknek pusztá birodalmát
Tán ismeretlen lények veszik által?

A föld alattam megremegve dobban,
És reszketése futva-fut a téren,
Majd hosszan elnyult égő sugarával
Halvány csillag repül alá az égen.

És nő a zaj; — megrázva könnyű terhét
A föld mikéntha zugna-bongna mégis;
Vihar repül setétlő paripáján,
Talán megindul maga a nagy ég is?
És Istenem! a vészek küzdteréül
Az ég e kedves helyt kereste épen,
Melynek viruló, gyengéd pázsitára
En oly vigyázva, olyan félve léptem!

Zugó viharban én is visszatérek,
Küzdvén magammal, és küzdvén a széllel,
Merengésem derengő kis világát
Rideg való riasztva üzi széjjel.
Szivem szorul, fellázadott erőknék
Kelvén halálos, véres harca benne,
S félek, ha tán a hunyó égi csillag
Kisdéd reményim tünde képe lenne.

Levéltöredékek.

London. 1862. aug. 17.

Nem sokára azután, hogy tegnapelőtt neked innen címzett levelemet bezártam, hazá érkezt a magyar utazó társaság ügynöke Kösztrics ur s azzal vége lett elhagyottságunknak. Említett igen nyájas ur akkor nap már nem szerezhett részünkre egyéb idő töltést, mint hogy miután elébb magán háznál elszállásolt, — elvitt az „Oxford“ népszínházba, a hol sör és szivar mellett, csak lábujhegyen, mert másképp meg nem fértünk, néztük magasabb nemű bohóskodásait a szereplőknek, melyek oly tökéletesek, hogy majdnem elhitettük magunkkal, hogy értjük, a pedig nem való, az én részemről talán azért, hogy soha se reméltem, hogy ide vetődjek.

Tegnap reggel 9 óraker, — mert csak ily tájban kezdődik a feléledés és a gyomornak oly mennyiség eledellel ellátása, hogy a délutáni 5 óraker szokott ebédig tulajdonosának ne épen osztatlan figyelmét követelje, — a szállással egybekötött reggelinek lehető hasznavevése után, mi alatt nem azt értem, hogy belőle semmit sem hagytunk meg, mert bizony ahhoz elébb szokni kell, megjelentünk az ügynökségi irodában hol Juhász ur adatott mellénk vezetőül. Juhász ur termetre nézve, de különben is derék ember, modorából s néhány szavából azonnal kivehettem, hogy egy, hazánkkért bátran szenvedettel jöttem össze, kiben sokkal több van Ciceroból mint mennyi egy ciceronenak szükséges. Most itt úgy a hogy, de becsülettel keresi kenyerét, mert mind becsületes állomás az, a melyet becsületes ember visel.

Legelébb is a Westminster palotába vitt, az ebben

levő alsó és felsőházi termek meglátása után, az ugyan ezen épületben lakó Szerelmey hazánkfjának mutatott be minket. Sz. urnak nem mennek itt rosszul dolgai. Nagyon jó volt, hogy falmázatalmányáról hazai hírlapjainkból már tudtam valamit, mert ez alkalmat adott vele huzamosabban társalkodnom. Beszélgetésünk, mire észrevettük a haza dolgaira tért. Nagy honvágyban kell szenvednie.

A Westminster palotából a Westminster templomba mentünk. Hozzá se fogok sem egyik sem másik leírásához. Részint nem azért jöttem ide, részint nem értenék hozzá, hogy a mint szükséges volna, ezen két épületet s a benne felhalmazott, s korunkig oly időkből maradt emlékeket, mikor mi meg sem voltunk, Angolország történelmének ezen megtestesített emlékeit, magokat beszélgethetném. Csak angol érezheti igazán az itt levő koporsók homályát, csak angol szív az, mely erős verésbe indulhat láttára annak, hogy

— — — — annyi szív
— — — — onta vért
S keservben annyi hü kebel
Szakadt meg a honért.

de nem hijában. Csak angol tudja igazán mije van neki az említett két építészeti remekben, valamint bármily nagy tanulmányu idegen ránk nézve tévedhet, vagy meg sem tanulhatja valamely oly sajátunk jelentőségét, melyet csak mi értünk.

Tehetetlenségemben inkább kiöntöm haragomat előtted az afféle beszédekre, mint melyet kelle hallanom a Themsén bevonulásunkkor „én nagyobbat képzeltem“..... London utczáin járásunk közben „én nem szeretnék itt lakni“ — egyik hazánkfjától, kinek a kellő korlátok közt épen úgy joga lett volna megsemmisülni mint nekem, ha látja a mi itt van, ha bár nem bengaliai fényben jelenik is meg előtte. Itt nem lehet hosszas vita tárgyává tenni: mily szempontból nem szeretnénk itt lakni? azért e hogy otthoni környezetünk elhagyottsági viszonyai, kevés munkával s észszel is megélhetésünknek kedveznek, vagy hogy félünk, hogy az itt kifejtett ész és erő concurrentiája miatt elmerülnénk? azért csak hallgattam. — Nagyon elhiszem, hogy sok kedvén tölt ember nagyon sokat fel se veszen, mindent úgy lenni kellőnek tart, a hogy van, még a világréndszeren sem csudálkozott soha; nem talál rajta semmi nevezetést.

No de félre a kedvetlenséggel, hát minthogy se kaluschnink sem esernyőnk még eddig, melyek nélkül pedig, mint szintén mellvért nélkül, mely legalább flanellből volna, itt, hol soha sincs jó idő, mindig esik az eső, ögyelegni nem tanácsos, a sydenhami kristály palotába vettük vasutunkat. A mit rá mondhatok az, hogy kristály; hogy palota volna eddigi fogalmam szerint rá nem mondhatom, hanem azt, hogy világ egy fedél alatt. Nincs olyan világrész, a mely élve

vagy halva, nincs oly elem, ó és új művészet és mesterség, mely benne vagy körötte képviselve ne volna, még az istenek is együvé jöttek itt, a régi és legrégebbi nemzetek istenei, — egyik eredetiben úgy a hogy imádták, másik másolatban, — kik az előtt egymást nem is ösmerték; gondolom ez is a gőzerő általánosabbban való használatának eredménye.

E palotának részvény tulajdonosai egy millió forintot tettek össze; főcéljuk nem annyira a nyereség, mint az levén, hogy olyasmit állítsanak elő, a mi hazájuk nagyságát hatalmasságát tanúsítsa. Merész tervek valóban sikerült is, mert én részemről ez alkotmányt és berendezését elfogadnám a világ nyolczadik csodájának, ha e cím már sok más tárgy számára igénybe véve nem volna. Tündéries külső környezetét nagyszerűen méltó magához a palotához, angol kertjének sok ezer emberre számított utjaival, ezer-meg-ezer változatos vízzjátékaival.

Látványaitól csaknem elkábultan, visszautaztunk Londonba, s hogy az ottani étellel ösmerkedjünk; este elébb az olasz kávéházba, hol zene mellett fogyasztják a kávé és theát, azután az Eldoradóba mentünk.

A tulmiveltség elátványos színhelyén éjfélutánig mulattatja itt magát az angol egy végtében, sörös palackok dugóinak sűrű pattogása és szivar közben mindenfélel, a mi csak színpadon előadhatja magát, többi közt oly látványokkal is, mik az angolnak tulajdonítható közérkölcisséggel, de még a mienkkel sem, volnának összeegyeztethetők.

Ma már délelőtti 11 óra van, és mi nem voltunk még ki a szobából, részint mert esik az eső, részint pedig mert vasárnap van. Ez itt nagyobb szó mint nálunk, vasárnap zárják az üzleti helyiségek és a műhelyek, mindefele halottias mély csend uralkodik. Ettől van, hogy ennyit is írni rá értem reátok való gondolkozásom közben. Erről a sok esőről eszembe jut, hogy bár a szél a mi kertjeink, rétjeink felé hajtana, ha kivált a szárazság nálunk még folyvást tart, hogy talán jobb, egészségesebb színben, mint a milyenben elhagytam; hogy lenne nálunk legalább az a mi itt nincs, hacsak Hollandiából, Spanyol vagy Franciaországból nem hoznak, értem a bort és a gyümölcsöt. De van itt pénz és ez megterem mindent, igaz, hogy drágán; nem tesz semmit, 3 millió ember közt elég van a ki nem kérdi, hogy mi az ára. Végtelen mennyiség az, a mi itt sörből, theából meg mindenféle ennivalókból bémege az ő urának örömebe.

Szivesem olvasom, hogy megnyitattott a gyümölcs-csarnok, szerény kezdeményezés, hogy megmutattassék, mikép az Isten áldásainak egyik szebbike, a gyümölcs tisztességesebb bánásmódra is érdemes, mint a milyenre eddig nálunk elátkozva volt.

Most megyünk a Pál templomba.

Dinnye aszalás mód.

A dinnyeaszalvány nem ok nélkül nyerte meg a debreczeni ez ideki kiállításon, minden szemlélő s izelő tetszését, mert az valóban első rendű finom csemege.

De, mint ilyen becses izleleti czikk, csak oly költséggel és fáradsággal állítható elő, hogy árát, ha kereskedésbe jöhet, más akármilyen csemege árral megfizetni nem lehet.

A ki készítésére vállalkozik, először is kell, hogy oly czukordinnye*) faja legyen, melynek husa minden szálkásságtól ment, finom, tömött, édes, illatos. — Színe nem határoz, csak annyiban, hogy a sárgás szín az aszalványban szebben adja ki magát.

Az ilyen dinnye, érés kezdetén leszakítandó, s gerézekre szelve meghámozandó, oly formán, hogy a husa színétől különböző héjas rész, és húsának belső lágyas része egészen levétessek, — mint a kívánt célra használhatatlanok.

Az így meghámozott szeletek egy szagtalan tiszta főző edényben, 3 rész tiszta víz és 1 rész fehér valódi borecetben — annyit töltve ezekből, mennyi a dinnye szeleteket ellepi — forralandók, mind addig, míg ruganyos hajlékonyságot nyernek.

Azután fakanállal üres és tiszta tálba szedettek, ott állanak egész kihülésig, mikor aztán nedvök leszivároztatandó.

Ekkor egy tiszta edénybe két annyi font czukor teendő, mint a hány itcze víz és ecetben főzettek a dinnye szeletek, melyhez ismét annyi víz járul, mennyiben a czukor felolvadhat, s ezen czukros víz forraltatik addig, míg habot ad, mely hab leszedendő, s az így felforralt czukros víz azon forrón a bő edénybe helyezett dinnyeszeletekre öntendő, s ezzel az egész, zárt és tiszta, pornélküli helyen kihülni hagyandó.

E kihülés után a czukros víz leszüretik, lehabozva újra forraltatik, s a dinnyeszeletek vele mint elébb újra leforráztatnak, majd zárt helyen kihüttetnek, és ezen eljárás többször, naponta legalább kétszer ismételtetik, miud addig, míg a dinnyeszeletek átlátszóságot nyernek.

Ez megtörténvén, a dinnyeszeletek a czukros víz vagy is czukorszörpből ki szedettek, meleg napfényes helyen, — de légy, méh, darázs hozzá ne férjen, — rosta szita alatt, tiszta papíron vagy lapos tál, tányéron szét rakatnak, s addig forgattatnak, míg jól kiszikkadva csillogó hártját nem kaptak.

Ez a legszükségesebb eljárás a dinnye aszalásra

*) Talán purismus akart az lenni, hogy önk a „sárga dinnye“ nevezetét „czukor dinnyére“ fordították le? — Talán magyar szó a czukor? — Ez erőszakolást sem a magyar nép nyelvérzéke, sem a magyar nyelvészet el nem fogadhatja.

nézve, — ki róla még többet, s részletesebb leírást ohajt; ajánlatos megolvasni a „Kerti gazdaság“ 1859. évi folyama 24. számában Hoitsy Miksa tevékeny jeles hazánkfi által leírt asszu-dinnye csemege készí-
tési közleményt, mely e tárgy csekély tudományom-
nak is alapját képezte.

Megjegyzendő még, hogy az asszu-dinnye ké-
szítmény nyel czukorszörp is kitünő illat s kel-
lemmel bír minden szörpök felett, — bor, pálinka
különösen kedvelté, izletessé tehető vele. — Mellbe-
tegségben szenvedőknél pedig a híres Steier növény-
nedvnek sincs enyhítőbb hatása mint ennek.

Csatár november 2. 1862.

G. K.

Fölhívás.

Reformált keresztyén hitrokonok!

Egyházunk Isten imádjására szentelt egyik tem-
ploma, az ugynevezett Kistemplom annyira elsüllyedt,
falai annyira meggyengültek, és elsalétromosodtak,
fedélzete oly igen elkorhadt, hogy az, a további tata-
rozást nem bírván, az Egyház közgyűlése a Templom
ujjonnan leendő építését elhatározni kénytelenített.

Van ugyan az Egyház hirdokában egy alapítvány,
melyet hamvaiban is tisztelt boldog emlékezetű néhai
Nagy Sándor ur és neje Kapros Juliánna a Kistem-
plom fedélzete ujonnan leendő készítésére hagyomá-
nyoztak, s mely immár 12,000 a. é. frtra nevedett,
de ez, a célba vett ujonnan építendő templom költ-
ségei fedezésére nézve felette kevés, más e célra
fordíthatandó pénze pedig Egyházunknak nem lévén:
a közgyűlés a buzgó hitrokonok adakozási kegyessé-
géhez folyamodik.

Ti hozzátok folyamodunk tehát keresztyén hit-
rokonok, Ti hozzátok, kikben az örök Isten tisztelete,
s a vallás szent szerelme él és munkálkodik, Ti hoz-
zátok kik, s kiknek elődeitek vallásos buzgólkodásá-
nak némán beszéllő emlékoszlopaként áll díszében, a
Nagy Templom szép épülete.

Ti hozzátok folyamodunk, kik feljártok, az Isten
imádjására szentelt szent hajlékba, hiszen ti tudjátok,
hogy a szent hajlékok között az örök Isten élő igéi
és beszédei hirdettetnek, melyekből a kételkedő meg-
világosodást, és megnyugovást, a kesergő, az özvegy,
az árva vigasztalást, a földi terhektől, és szenvedé-
sektől zaklatott kebel csendes enyhületet, üdvözítő
tudományt, meggyőződést és hitet talál.

Fel hívek! fel buzgó hitrokonok az adakozásra,
hadd gyűljön a gazdag és szegény, Isten előtt egyfor-
mán becses, és kedves adománya, hadd épüljön közös
erőnkkel, segedelmünkkel, a most roskadozó templom,
Isten imádjásához illő, s a debreczeni Egyház nagy-
ságához méltó fényben fel.

Nagyszerű leendő ez épület, nagyszerűnek kell
lenni az adakozásnak is, mert nagyobb szerű buzgalom,
és áldozat nélkül nem épüend fel az örök Isten imá-
djására rendelt szent hajlék.

Nyissátok meg azért buzgó szíveiteket, nyujtsá-
tok ki e szent cél előmozdítására adakozásra kész
kezeiteket, hogy a Titeket házanként megkereső pres-
byterek készen találhassanak adományaitok elfoga-
djására.

Debreczenben 1862. Junius 9-kén tartott Egy-
házi közgyűlésből

Kiadta:

Nagy Ferencz,
egyházi főjegyző.

Közélet.

Zeneegyletünk választmánya közlebbi üléseiben
következő intézkedéseket tette: Az alapítványi okle-
velek díjmentesen adatnak ki. — Az alapszabályok
minden tagnak megküldetnek. — Az intézet két zong-
gorája a tanulók számára képest elégtelen lévén, egy
3-dik zongora megszerzése elhatároztatik. — F. hó
23-kán d. e. 10 órakor közgyűlés tartatik. — Végre
a tanítványok nagy száma miatt a már meghatározott
tanórák elegendő nem lévén, közös egyesség útján a
tanárok egy-egy 3-dik óra adására vállalkoztak, s fi-
zetéseik mindaddigra, míg e pótlóra szükséges és a
növendékek számához képest kielégítő leendő 6-600
forintra emeltetnek.

Nevezetes hírt közlünk a színészet kedvelőivel,
midőn tudatjuk, hogy Hollóssy Kornélia, e nyá-
ron tett ígéretéhez képest ismét körünkbe jő, és Resz-
ler színházában e hó 20 és 22-dikén lép fel.

A P. Ll. tegnap előtti száma arról értesít, hogy
a berlini mivelődési egylet, egy francia társulattól
támogatva, a nagyvárad — kolozsvári vasut építésé-
nek vállalatához 80 milliónyi (forint frank vagy tallér?
nincs kitéve) tőkét biztosított. — E tőke által a kö-
zelebb hosszán, nagy érdekléssel vitatott vasutvonal kér-
dés úgy döntetett el, hogy az közvetve városunknak
is előnyére válik.

Magán köreinkben mostanában sokat foglalkoz-
nak a gázvilágítás eszméjével, mely a tett kiszámítá-
sok alapján épen nem látszik kivihetlennek. Mintegy
1500 láng igénybe vétele volna szükséges, hogy a
csőhálózat a város kiválóbb részeire kiterjesztethessék.
Nekünk két ohajtásunk van erre vonatkozólag: hogy
a kétségen kívül jövedelmező vállalat vagy a város

vagy helybeli részvényes társulat kezében maradjon, és hogy a kellő lépések idejében megtétesse, nehogy az állandó színház világítási szerveit később költségesen kelljen átalakítani.

Tegnapelőtt Reszler ur népelőadást rendezett színházában, mely alkalommal az emeletre és a karzatra mindenki díj nélkül mehetett. Volt is annyi látogatója a felsőbb régiókban, a mennyt még nem láttunk ott együtt, s a „rendkívüli“ közönség csinált olyan lármát, a mely egy párisi népszínházba is be illett volna, pedig fele a hivatalosoknak be sem fért. — Adja Isten, hogy a színháznak Debreczenben rendes közönsége legyen ilyen nagy! addig is pedig mig odáig emelkednénk, a közönség miveltebb része tehetségéhez képest pártfogolja a színészetet és viszonzza a színi-gazgató eféle önzetlen kísérleteit s igyekezetét.

A Párisban közelebb elhunyt Teleki Blanka hü barátnője, részben bajtársnője, egyébiránt a nevelés terén kedvezően ismert nevü Lövei Klára, városunkban nőnevelő szándékozik felállítani, melyre nézve ref. egyháztanácsunktól buzdítást is nyert. Az intézet egyelőre 30 helybeli és 20 vidéki leánykára van tervezve. — Más részről a helybeli ref. felsőbb leánytanoda emelésének ügyében, az egyháztanács egy küldöttsége fáradozik. — Örvendetes hírek nem igen virágzó növelésünk érdekében.

Lapunk szűk tere lehetlenné teszi, hogy a nem rég alakult magyar földhitelintézetéről, mely hazánkban s különösen városunk és vidéke gazdászaira nézve ez idő szerint legfontosabb vállalat, a tárgyhoz illően, kimerítőleg szóljunk. Kérjük olvasóinkat, hogy azzal a sok hasábu politikai lapok utján ismerkedjenek meg, s elégedjenek meg tőlünk azzal, hogy e vállalatot a legnagyobb örömmel üdvözljük és figyelmökbe buzgón ajánljuk.

A magyar földhitelintézet alaptökéje most megközelíti a másfél millió forintot, s jótékony működését nem sokára megkezdendi. — Egyik érdemes alapítója és vezetője Desewffy Emil gróf közelebb városunkban időzván, azon előleges kérdést intézte takarékpénztárunk elnök — igazgatóságához: hajlandónak hiszi e a debreczeni takarékpénztárt arra, hogy többi magyar társaival együtt az intézet papírjait respectálja és vele (p. o. az incassot illetőleg) közel viszonyba lépjen? — Mi egy véleményen vagyunk a kérdezettel s azt hisszük, hogy e kérdésre előlegesen csak igent lehet felelni.

Nagyváradon a „Bihar“ első megintést kapott.

Reszler színházában Oct. 30. óta következő előadások voltak: Nov. 1. Melles Liszka javára, e színpadon először: „Rohan Mária“ Donizetti dalműve. — Nov. 2. Mészáros Károly föllépteül: „A két pisztoly.“ — Nov. 3. „Charlotte kapitány.“ — Nov. 4. „Diogenes.“ Francia színmű 5 felv. — Nov. 5. Mindszenti Kornélia javára és utolsó föllépteül: „Hunyady László.“ — Nov. 6. „Marsan hercegnő.“ — Nov. 8. „Az élet szinfalai.“ — Nov. 9. Mészáros K. föllépteül: „A csikós.“ — Nov. 10. „Linda.“ — Nov. 11. „II. Rákóczy Ferencz fogsága.“ — Nov. 12. Népelőadás, az emeletre és a karzatra díj nélkül. „Mátyás diák.“

Ujfehértói birtokos László Alajos ur, a Kiss Zsigmond csódtömegében levő 65 frtnyi követelését a debreczeni „Csokonaiszobor“ részére ajánlodekozta.

A magyar írók segélyegylete javára rendezett sorsjáték ügyében b. Eötvös József a következőkre figyelmeztet. 1. A huzás f. hó 29-kén lesz. 2. Az sorsjegyek ára, vagy a megmaradt sorsjegyek, a vidékről f. hó 24-kéig küldendők be. Az e napig be nem küldött sorsjegyek megtartottaknak tekintetnek. 3. Eddig mintegy 300 nyereménytárgy van. Nyereménytárgyakat Szathmáry Lajos ur (üllői ut, köztelek, Pest) folyvást elfogad. A nyereménytárgyak teljes jegyzéke, a kisorsolási okmánnyal együtt fog közzé tétetni.

Mi pedig figyelmeztetjük a közönséget, hogy sorsjegyek 50 krjával f. hó 20-ig szerkesztőségünk-nél még kaphatók.

Arany János a megszüntetett „Figyelő“ helyett újévtől kezdve „Koszoru“ című hetilapot szerkeszt és ad ki. — Hosszas dicsérgetés helyett ajánljuk olvasóinknak, hogy Arany programját olvassák el; e program maga is érdekes olvasmány. De mint-hogy maga a lap, — mely csak akkor indul meg, ha 1000 előfizetőre lesz kilátása, — kétségen kívül még érdekesb olvasmány lesz, még inkább ajánljuk az előfizetést, melyet (félévre 6 frtjával) szerkesztőségünk is szívesen fogad.

Irodalmunknak egyik legérezhetőbb hiánya a szaklapok hiánya. Örömmel kell tehát bevallanunk, hogy az „Erdészeti lapok“ az erdészeti irodalom szakát méltóan képviselik, s méltányolnunk kell, hogy a vállalkozók e lap tiszta jövedelmét — nyilvános számadás mellett — köz célra fordítják. E lap a jövő évre csak úgy indulhat meg, ha e hó végeig elég elő-

fizetője jelentkezik. — Ára egész évre 5 frt, mely a szerkesztőséghez Selmeczre küldendő. — Ajánljuk olvasóinkfigyelmébe.

Folytatva közöljük a debreczeni zenedénél e folyó tanévre beirt növendékek névsorát, a mint következik:

Ének. Huzly Kár. és Sánd. Kepes Józs. és Géza, Laky Ter. és László, Szél György, Oláh Józs. Tóth Roz. Szücs Paul. Schenk Ák. Kóbor Kornél, Szombathy Laj. és Ján. Rickl Gyula, Kis Orbán Eszt. Bercsenyi Erzs. Enzen Georgina, Jeney Öd. Környei Erzs. Streliszker Dáv. Kaffka Már. Jámbor Erzs. Dobronyi Kálm. Hamzsa Ant. Szikszay Imre, Nagy Laj. Salamon Gáb. Péter Gáb. Balogh Mih. Albert Józs. Birtók Zsig. Mógor Kár. Madarász Imre, Osváth Fer. Sárkány Laj. Szathmáry Ág. Balogh Ant. Tariska Roz. — Zongora. Rickl Gyula, Enzen Georg. Szentgyörgyi Laj. Ercsey Id. Poroszlav Karol. Szilágyi Bál. Sárváry Gyula, Béltékgy Gyula, Öry Sám. Liebermann Leo, Balogh Paul. és Herm. — Hegedű. Schenk Ák. Csáthy Géza, Némethy Józs. Szabó Laj. Hőgyes Ed. Pávay Gáb. Balog Istv. Jakó Gáb.

Miskolcz. Nov. elején. — Vannak szenrencsés talentumok, kik a semmiről lapokat irnak tele, melyek azonban értékre nézve rendesen vissza térnek eredetükre. — A sors e kegyadományával nem dicsekedhetem, — eddigelé mindig érdekes események mozgaták levelezői tollamat, ezek hiányában pihent; most hát a mikor a társadalmi élet mezején majd minden dülőben tilalomfába botránkozik szemünk, életünk a családi kedves tüzhely, s egy pár társasági nyilvános helyen nyilatkozik, innen szabad és tanácsos életjelenségünket pár sorban vázolni.

Casinonik látogatlanok, mert az olvasó asztalokon heverő lapok meddők, se a sorokban, se a sorok közt nem találunk lelkünknek épületest, szívünknek táplálót, — napjainkban mit a „La France“ konyháján sütnék főznek, több kevesebb változattal azt liferálják a többi lapok, pedig ezétkeket magyar gyomor nem emészt meg. E journalistikai fatalitások közt mit van mit tenni: a „Kártyalapokat olvasuk“, mi közben megesik, hogy némely quondam nagyságos ur magával gögjét is behozván, képzelt tekintélyén a 6 frt. 30 kr. tagdíj adta egyenlőség nagy csorbát ejt.

Az általános pénztelenség a közéletben, és az általános közöny a közügyekben erős lábra kapott. Vessünk egy pillantást kereskedőink boltjaiba. — Bizonyára szívünk szorul el, láttára a leirhatlan pangásnak, mely nem évek, de évtizedek megtakargatott verejtékes kereszméyét emészt föl. — Okát fürkészhvén — mint a gordiusi csomó megoldása

— vagy a „lenni és nem lenni“ megfejtésébe belefárad az emberi elme. — Kereskedőink kik még ségégeket tartanak, tartják ezeket nem a közönség kiszolgálása, hanem a kontók széthordása végett. — Csak egy osztályt sem vagyunk képesek felmutatni, melyet e szomoruan nehéz idők kimélnének. — Az erkölcsi sülyedésnek egy példája lázította fel a napokban városunk jobb érzelmű polgárainak kebleit. Ugyanis m. hó 30-kán S. J. asztalos neje és 2 kis fia mérgezésnek lettek áldozatai; maga a családfő, kinek a mérég úgy látszik a nála ségedeskedett M. S. által szánva volt, egy kis fiával együtt csak jól alkalmazott orvosi ségélynek köszönheti életét.

Ennyi szomoru és leverő hir után jól esik levelemet egy örvendetes, vidám tárgyal szegni be. — Nov 8 és 9-kén a lelkes honleány báró Vay Béláné vezetése alatti műkedvelő társulat jótékony célú előadásokat rendezett, — elhagyatott színházunk elrongyolott diszitményei kitatarozására. — Első este a „Tiszaháti libácska“ — és „Szerelem és örökség,“ — második este a „Kákán csomó“ — és „Ő nem féltékeny“ jól össze választott, kitünően össze tanult vigjátékokat adták elő meglepő ügyességgel, összevágólag, s minden várakozást felülmulólag. — A két este tiszta jövedelme 778 frt volt, melyért midőn a műkedvelő társulatnak árva színházunk, de az élvezett közönség nevében is köszönetet mondanánk, ujjal mutatunk az irói ségélyegyletre, kisededvónkra, gyümölcsészeti társulatunkra, leányiskoláinkra, melyek az ez utoni gyámolításért annyira sohajtoznak — sovárognak. — Hortobágyi dobos.

Órafelosztás

a debreczeni zenede részére, az 186 $\frac{2}{3}$ -ik iskolai évre.

A. — Leánynövendékek.

1-ső énekeskisa: hetfőn, szerdán, pénteken, 11-től 12-ig. 2-dik é. i. kedden, csütörtökön, szombaton, 11-től 12-ig. 3-k é. i. kedd, csütörtök és szombaton, 12-től 1-ig. 1-ső zong. i. hetfőn, szerdán, pénteken, 11-től 12-ig. 2-ik z. i. kedd, csütörtök s szombaton 10-től 11-ig. 3-ik z. i. hetfő, szerda s pénteken 10-től 11-ig. 1-ső hegedű iskola kedd, csütörtök s szombaton 10-től 11-ig. 2-dik h. i. hetfő, szerda s péntek 10-től 11-ig.

B. — Finövendékek:

1-ső énekiskola kedd, csütörtök s szombaton 4-től 5-ig. 2-dik é. i. hetfő, szerda s pénteken 4—5-ig. 3-dik é. i. hetfő, szerda s pénteken 6—7-ig. 1-ső zongora iskola kedd, csütörtök s szombaton 5—6-ig. 2-dik z. i. hetfő, szerda s pénteken 6—7-ig. 3-dik z. i. kedd, csütörtök s szombaton 6—7-ig. 1-ső hegedű iskola első osztály hetfő, szerda s pénteken 6—6-ig. 1-ső h. i. második oszt. kedd, csütörtök s szombaton 6—7-ig. 2-dik h. i. első oszt. hetfő, szerda s pénteken 4—5-ig. 2-dik h. i. második oszt. hetfő, szerda s pénteken 6—7-ig. 3-dik h. i. első oszt. kedd, csütörtök s szombaton 4—5-ig. 3-dik h. i. második oszt. kedd, csütörtök s szombaton 5—6-ig.

Debrecen. 1862. Nov. 7.

Komlóssy Lajos
zenede-igazgató.

Vasuti-menetrend

1862. máj. 1-től kezdve, érvényes az 1862. nyári havakra.

I. Kassa és Nagyváradfőtele	Bécs . . . . . ind.	8 óra — perc este	7 óra 45 perc. reg.
	Pest . . . . . „	6 „ 25 „ reg.	5 „ 35 „ délu.
	Czegléd . . . . . „	9 „ 27 „ „	8 „ 24 „ este
	Szolnok . . . . . „	10 „ 27 „ „	9 „ 42 „ éjjel
	Püsp.-Ladány „	1 „ 26 „ délu.	1 „ 20 „ „
	Debreczen . . . . . „	3 „ — „ „	3 „ 47 „ reg.
	Tokaj . . . . . „	5 „ 25 „ „	8 „ 4 „ „
	Miskolcz . . . . . „	7 „ 19 „ este	11 „ 1 „ déle.
	Forró-Encs . . . . . „	8 „ 28 „ „	12 „ 52 „ délb.
	Kassa . . . . . ér.	9 „ 51 „ „	3 „ — „ délu.
II. Aradfőtele	Püsp.-Ladány ind.	1 „ 53 „ délu.	1 „ 40 „ éjjel
	B.-Ujfalu . . . . . „	2 „ 54 „ „	3 „ 6 „ reg.
	Nagyvárad . . . . . ér.	3 „ 45 „ „	4 „ 40 „ „
	Bécs . . . . . ind.	8 óra — perc este	7 óra 45 perc. reg.
	Pest . . . . . „	6 „ 25 „ reg.	5 „ 35 „ este
	Czegléd . . . . . „	9 „ 42 „ „	8 „ 39 „ „
	Szolnok . . . . . „	10 „ 40 „ „	10 „ 11 „ éjjel
	Mező-Tur . . . . . „	11 „ 46 „ „	12 „ 14 „ „
	Csaba . . . . . „	1 „ 22 „ délu.	3 „ 9 „ reg.
	Arad . . . . . ér.	3 „ 3 „ „	6 „ — „ „
III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécsfelé	Kassa . . . . . ind.	5 óra 26 perc reg.	11 óra — perc. déle.
	Forró-Encs . . . . . „	6 „ 39 „ „	1 „ 3 „ délu.
	Miskolcz . . . . . „	7 „ 57 „ „	3 „ 2 „ „
	Tokaj . . . . . „	9 „ 35 „ „	5 „ 35 „ „
	Debreczen . . . . . „	12 „ 12 „ reg.	10 „ 29 „ éjjel
	Püsp.-Ladány „	1 „ 45 „ délu.	12 „ 56 „ „
	Szolnok . . . . . „	4 „ 44 „ „	4 „ 43 „ reg.
	Czegléd . . . . . ér.	5 „ 41 „ este	5 „ 54 „ „
	Pest . . . . . „	8 „ 37 „ „	8 „ 45 „ „
	Bécs . . . . . „	6 „ — „ reg.	6 „ 33 „ este
IV. Arad Pest és Bécsfelé	Nagyvárad . . . . . ind.	11 „ 12 „ déle.	9 „ 30 „ este
	B.-Ujfalu . . . . . „	12 „ 5 „ délb.	11 „ — „ éjjel
	Püsp.-Ladány ér.	12 „ 54 „ „	12 „ 16 „ „
	Arad . . . . . ind.	12 óra 41 perc délu.	8 óra 20 perc este
	Csaba . . . . . „	2 „ 17 „ délu	11 „ 13 „ éjjel
	Mező-Tur . . . . . „	3 „ 50 „ „	2 „ 3 „ reg.
	Szolnok . . . . . „	5 „ 9 „ „	4 „ 12 „ „
	Czegléd . . . . . ér.	5 „ 56 „ este	5 „ 39 „ „
	Pest . . . . . „	8 „ 37 „ „	8 „ 45 „ „
	Bécs . . . . . „	6 „ — „ reg.	6 „ 33 „ este

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Aradról Szebenbe, mindennap este 6 órakor az utasok fölvételével.
 Nagyváradról Kolozsvárra, mindennap este 6 órakor. (Az utasok fölvételével.)
 Nyíregyházáról Szathmárba, vasárnap, szerdán, pénteken este 6 órakor.
 Nyíregyházáról Beregszászba, naponként reggel 6 $\frac{1}{2}$ órakor.
 Nyíregyházáról Nagybányára hétfő, kedd, csütörtök, szombat este 6 órakor.
 Tokajból S. A. Ujhelybe, mindennap este 7 órakor.
 Kassáról Lőcsére mindennap éjjeli 1 órakor.
 Kassáról Przemyslbe szerdán és szombaton délután 2 órakor.
 Kassáról Szigethre mindennap este 10 órakor.
 Kassáról Munkácsra mindennap este 10 órakor.

Az igazgatóság.

Kiadó: a debreczeni Színügyegylet.
 Szerkesztő: Illésy György.

Piaczi árak nov. 11-kén.

Közép ár: 1 pozsonyi mérő tiszta buza 5 frt. 60 kr.
 — Kétszeres 5 frt. 20 kr. — Rozs 2 frt. 20 kr. — Árpa 1 frt 80 kr. — Zab 1 frt. 45 kr. — Tengeri 2 frt. 45 kr. — Köles 2 frt. 70 kr. — Kása 4 frt. 60 kr. — Egy mázsa szalonna 32—34 frt. — kr. — Egy font marhahus 16 kr.

Kiigazítás. — A „Hortobágy“ 28-dik száma 257-dik lapján, az 1-ső hasáb 28-k sorában „sikamló“ helyett „sikamlós,“ — a 57-dik sorban „személyekre“ h. „személyeire,“ — az 53-dik sorban „diadalmak“ h. „diadálnak,“ — és a 2-dik hasáb alólól 5-dik sorában „aránylag“ h. „viszonylagosan“ olvasandó.

Nyilttér.

Nyilvános köszönet.

Ma esett értésemre azon megtiszteltetés, mely szerint a helybeli t. Casino engem állandó vendégeül elfogadni, illetőleg kinevezni kegyeskedett.

Lehetetlen e valóban nem érdemelt kegyért köszönetet nem mondanom; s miután tudom, hogy bizonyára nem érdemeim, — melyekkel egyáltalában nem bírok, — mint inkább némi igyekezetem a költészet terén, s az erre való buzdítás az ok, mely a t. Casinot e tetteben vezérelte: fogadja a t. Casino kétszeresen kitüntetéseiért legőszintébb köszönetemet, mely kitüntetést — míg egyrésztől folyvást buzdítand, — igyekezni fogok meg is érdemelni.

Debreczen. 1862. November 8.

Cserna Geyza
 joghallgató.

Nyilvános köszönet.

Alólírott, mint az érszentkirályi reformált egyház főgondnoka, kötelezve érzem magamat a Phönix biztosító társaság iránti köszönet kifejezésével nyilvánosságra bocsátani, miszerint a nevezett egyház részéről biztosított és f. évi sept. 20-dikán elégett tárgyaiban szenvedett kárát a helyszíneni szemle és becsü nyomán a legméltányosb eljárás mellett, debreczeni főügynök Spitzer Jakab ur által minden hiány nélkül azonnal megtérítette.

Kelt Érszentkirályon. 1862. Oct. 20.

Balásy Károly.

mint az érszentkirályi ref. egyház főgondnoka.
 Elöttünk: Kaizler Imre. m. k. Szentkirályi László. m. k. Nagy Gábor. m. k. Losonczy József. m. k. egyháztanácsosok.

Nyilatkozat.

Alólirott a „Phönix“ biztosító társaság iránti kiérdemlett köszönetem kijelentésével kívánom nyilvánosságra bocsátani, miszerint f. év aug. 31-kén Bihar megyei Kis Jenői pusztán történt tűz esetről, biztosított szalmás életneműek és takarmány készletek elégésében szenvedett káraitam a nevezett társaság a helyszíneni szemle és becsü nyomán debreczeni főügynök Spitzer Jakab ur által a legnagyobb méltányosság mellett rövid idő alatt megtérítette.

Kelt Sarkadon 1862 oct. 20.

Lakatos Sándor mk.

Hogy a fennebbi nyilatkozat az illető név aláíró és személyesen megjelent Lakatos Sándor ur által saját kívánata nyomán adatott ki, hivatalosan igazoltatik. — Kelt Sarkadon 1862 oct. 20.

Baróthy Elek mk. Sántha Pál mk.

Felhívás

a t. cz. debreczeni gazdálkodó urakhoz!

Mindazon vidékeken hol a czukorgyárak léteznek, a gazdáknak sokkal nagyobb hasznuk van a répatermesztésnél, mint másféle természetményeknél, mert a répatermelésnél a föld tisztul, s ez által javul; azon-

kivül még a répatermesztés sokkal jövedelmesebb, mint a tengeri és egyéb termények.

A czukorgyári Igazgatóság benső törekvésből iparkodik, hogy a t. cz. debreczeni Gazda uraknak a helybeli gyár által előnye és haszna növekedjék, és hogy azokkal az ohajtott barátságos viszonyba lépessen: — kéri és felszólítja annál fogva a gazdálkodó urakat, hogy a jövő évben a répatermesztéssel próbát tegyenek, meg lévén az igazgatóság győződve arról, hogy a ki egyszer répát termeszt, az minden évben többet és többet fog termesztani.

Ezen esetben azután a Gyár annyi haszonbéres földet mint jelenleg nem fog igénybe venni, és azon remény is van, hogy idővel, ha a Gyár a maga répa szükségletét a helybeli gazdától, — mint más több czukorgyáraknál, — fedezheti; semmi földre többé nem lesz szüksége.

A kinek tehát kedve van a répatermesztésre, jelentse magát a Gyári igazgatóságnál, — mely a répa átvételét szerződésileg is biztosítandja, és a répa termesztésre szükségendő utasítással is szolgáland, arra figyelmeztetvén mindenkit, hogy a répa alá való földet ősszel meg kell szántani.

Debreczen 1862. October 25.

Schmid August
czukorgyári igazgató.

HIRDETÉSEK.

Meghívás.

A debreczeni zenede-egylet 1862. évi november 25-ikán d. e. 10 órákor az egylet szállásán (gr. Dégenfeld-báz piacz 5-dik szám) tartandó közgyűlésére az alapító és rendes tagok tisztelettel meghívattak. — Debreczen. Az 1862. nov. 6. tartott választmányi ülésből.

Vinceze Viktor Farkas Ferencz
jegyző elnök.

Eladó gőzmalmi részvények keresetnek. Értekezhetni iránta a gőzmalmi irodában, a pénztárnokkal.

Meghívás.

A debreczeni kertészeti-egylet f. hó 16-an azaz Vasárnap d. e. 10 órákor a casinó teremében rendes őszi közgyűlését tartandja, mire minden egyleti tag tisztelettel meghívattatik.

Debreczen. 1862. Nov. 15. Kovács János mk.
egyleti jegyző.

Zongora tanításra

ajánlkozik egy **taluló ifju**, ki már több uri háznál tanított és elismerést nyert. — Értekezhetni e lap szerkesztőségénél.

59^{dik} ARJEGYZÉK

az „István“ gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztrák értékben, kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemű	- - - - -	14	frt.	40	kr
B. ugyanaz apró	" " " " "	14	"	40	"
C. dara középszerű	" " " " "	12	"	40	"
0. királyliszt	- - - - -	13	"	40	"
1. lángliszt	- - - - -	12	"	20	"
2. montliszt	- - - - -	11	"	-	"
3. zsemlyeliszt	- - - - -	9	"	80	"
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendű	- - - - -	8	"	-	"
5. ugyanaz 2-dik	" " " " "	7	"	-	"
6. barnakenyérliszt	- - - - -	5	"	40	"
Kétszerliszt	- - - - -	6	"	30	"
Rozsliszt 1-ső rendű	- - - - -	7	"	20	"

Rozsliszt 2-dik rendű	- - - - -	4	frt.	80	kr.
00. árpakása	- - - - -	14	"	-	"
0. árpakása	- - - - -	13	"	-	"
1. árpakása	- - - - -	11	"	-	"
2. árpakása	- - - - -	9	"	-	"
3. árpakása	- - - - -	6	"	50	"
4. árpakása	- - - - -	6	"	-	"
Árpaliszt	- - - - -	2	"	40	"
Dereze	- - - - -	2	"	40	"
Lábliszt	- - - - -	2	"	40	"
Korpa	- - - - -	2	"	-	"
Buzanj	- - - - -	2	"	80	"

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákokat, az elvitel napjától számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszaszállítja.

Debreczen 1862. Nov. 6.